

ASSIGNATURES

Anàlisi i Crítica del Disseny de la Comunicació Visual

Aquesta assignatura de 4t curs té l'objectiu d'aprofundir en la capacitat crítica de l'alumne dedicat a la comunicació visual. Es proposa una reflexió sobre les tendències teòriques de disseny juntament amb els contextos històrics i actuals, per a després introduir tècniques escrites i aplicades relacionades amb l'anàlisi i crítica de la cultura visual. Planteja el disseny contemporani com un camp de coneixement heterogeni amb els seus propis paràmetres, tot i entendre que la cultura crítica es comuna molts camps creatius i té característiques compartides.

L'assignatura planteja un diàleg entre aspectes més conceptuals, per una banda, i els coneixements i tècniques d'utilitat pràctica per l'anàlisi i crítica del disseny gràfic. Tanmateix, l'assignatura cerca la concreció dels coneixements específics del disseny gràfic i la comunicació visual. Si les produccions de disseny no apareixen de manera aïllada, un dels objectius d'aquesta assignatura es d'aprofundir en els coneixements i tècniques que permetrien emmarcar l'anàlisi i crítica d'obres i projectes dins de contextos culturals i socials més amplis, i desenvolupar una capacitat crítica d'aquests.

L'assignatura es desenvolupa a través de 2 blocs o mòduls principals:

El primer es dedica a enfocar alguns corrents teòrics contemporanis del disseny per tal d'assegurar una base conceptual per l'anàlisi crítica. El segon bloc introdueix teories i tècniques relacionades amb la crítica del disseny, on l'escriptura té un paper central. Per tal d'emmarcar l'actualitat teòrica del disseny, el primer bloc es dedica a alguns corrents actuals, com són el pensament del disseny, la creativitat i la innovació, i les idees comunicatives relacionades amb l'emotivitat, la retòrica i la cognició.

El segon bloc de l'assignatura s'orienta cap a la crítica de disseny, que es solapa amb altres corrents crítics (crítica de l'art, crítica de dels mitjans de comunicació), i es desenvolupa en diàleg amb el context social i cultural de cada moment. Entès això, la crítica de disseny—i específicament la crítica del disseny gràfic i la comunicació visual—té paràmetres propis i un marc discursiu específic que constitueixen característiques fonamentals de la seva identitat com a disciplina cultural.

Per aquest bloc, que ocupa el gruix de l'assignatura, es treballen els gèneres i modalitats literaris relacionats amb la crítica. Es presta atenció especial a la riquesa de recursos literaris disponibles a la pràctica crítica, inclosos els variants de ficció. Com a complement, s'introdueixen els temes del disseny activista – l'activisme gràfic, per exemple – i el disseny crític o especulatiu, de la pràctica crítica a través del projecte, en relació amb la comunicació visual.

En aquesta línia, l'assignatura entén que la crítica es pot executar per vies diverses. Mentre el llegat històric de la crítica ha emfatitzat l'escriptura que parla del disseny, visions més recents han donat un paper nou a la crítica a través del disseny activista i el disseny crític. Aquí corrents com l'activisme gràfic tenen un interès específic.

En resumen, l'assignatura es dedica a l'aplicació del marc analític i crític a través de l'escriptura, recolzat per l'expressió oral. Es valora el domini dels continguts i els gèneres de l'escriptura i la seva aplicació tant pel cas de les produccions del disseny com pel que fa a projectes propis (elaboració de programes, presentacions de projectes, redacció de memòries, etc). Com a complement a l'escriptura, l'assignatura reconeix a altres formats crítics basats en els mateixos projectes de disseny.

Codi

200672

Crèdits

5 ECTS

Curs

4

Semestre

1

Matèria

Cultura del disseny

Professorat

[Jeffrey Swartz](#)

Llengües

Català

Prerequisits

- ✗ Capacitat d'observació i descripció visual
- ✗ Capacitat d'anàlisi i síntesi
- ✗ Inquietuds culturals
- ✗ Coneixement dels antecedents de la Història Universal
- ✗ Habilitat per gestionar la informació
- ✗ Habilitat de comunicació oral, escrita i gràfica
- ✗ Capacitat de relació entre períodes i cultures anteriors a la Postmodernitat

Continguts de l'assignatura

BLOC I: TEORIA DEL DISSENY

- ✗ Conceptualització del projecte del disseny visual contemporani: pensament del disseny i els components del projecte
- ✗ Estratègies comunicatives i pedagògiques: estil, retòrica, cognició
- ✗ Ficció, narrativa i narració al disseny. Corrents teòrics: presentacions orals (1)

- ✕ Corrents teòrics: presentacions orals (2)

BLOC II: CRÍTICA DEL DISSENY

- ✕ On estan els crítics? El debat sobre la crítica al disseny actual
- ✕ Anàlisi i crítica: el cas d'estudi de la tipografia
- ✕ Els gèneres literaris i la crítica
- ✕ Models per la crítica (1): casos històrics i moderns, i aplicacions escrites
- ✕ Models per la crítica (2): casos contemporanis i aplicacions escrites
- ✕ Crítica post colonial i la descolonització del disseny
- ✕ Crítica feminista, gènere i comunicació visual
- ✕ Disseny radical i disseny crític
- ✕ Activisme gràfic d'autor i col·lectiu: casos d'estudi i pràctiques
- ✕ Problemàtiques al disseny crític i especulatiu
- ✕ Examen final
- ✕ Avaluació final

Metodologia docent i activitats formatives

El calendari del temari, els continguts, les lectures i els treballs, amb els terminis inclosos, es seguiran a través del campus virtual (Moodle) de l'assignatura, que serà tanmateix el canal habitual de comunicació entre professor i alumnes fora de hores lectives.

- ✕ Participació a classe i exercicis a l'aula per a desenvolupar individualment i en grup
- ✕ Classes generals d'exposició de la matèria per part del professor
- ✕ Presentacions orals
- ✕ Exercicis i treballs pràctics a realitzar de manera autònoma fora del marc lectiu de l'assignatura
- ✕ Treballs escrits de recerca, anàlisi i crítica
- ✕ Aportació dels alumnes dels seus coneixements alhora de cercar metodologies tan analítiques com crítiques
- ✕ Examen final

ACTIVITATS DIRIGIDES

- ✕ Classes magistrals. Anàlisi i crítica de treballs de disseny. Realització de debats sobre temes específics

Hores: 36

Resultats d'aprenentatge: Obtenció dels continguts bàsics de l'assignatura

ACTIVITATS SUPERVISADES

- ✕ Treballs i exercicis pràctics **Hores:** 15

Resultats d'aprenentatge: Pràctiques de la crítica de la comunicació visual

ACTIVITATS AUTÒNOMES

- ✕ Treballs d'escriptura i recerca. Treball de curs

Hores: 40

Resultats d'aprenentatge: Demostració de l'assoliment global dels continguts de la matèria: analitzar i criticar la comunicació gràfica i visual amb l'aplicació dels mètodes treballats.

Avaluació

- ✕ Pràctiques i exercicis, format escrit (20%)
- ✕ Assistència i participació a classe (5%)
- ✕ Treballs crítics (60%) Preparació de treballs escrits, aplicats i/o orals de crítica del disseny
- ✕ Control final (15%) Control final tipus test dedicat a les lectures i als continguts centrals

###Condicions d'avaluació per a les assignatures de Cultura del disseny

- ✕ Hi ha opció de re-avaluació de totes proves d'avaluació realitzades.
- ✕ Les proves d'avaluació re-avaluades obtindran com a màxima nota un 6.
- ✕ En cas que no s'hagi presentat cap prova d'avaluació no es pot accedir a la re-avaluació final.
- ✕ Per a ser avaluades, les proves d'avaluació hauran d'acomplir uns requisits de correcció en la presentació, ortografia, estil i format adequats al context universitari.
- ✕ El plagiat i/o la còpia no referenciada en una prova d'avaluació conduirà a una qualificació de zero de l'assignatura.

###Activitats d'avaluació

- ✕ Pràctica 1: L'entrevista

Hores: 3

Resultats d'aprenentatge: CE16.1, CE19, CE19.2, CE19.3

- ✕ Pràctica 2: El manifest

Hores: 3

Resultats d'aprenentatge: CE12.2, CE21, CE21.3

- ✕ Treball crític 1: Presentació i anàlisi oral de corrents teòrics del disseny contemporani

Hores: 5

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1, CE18, CE18.1, CE18.3, CE21

- ✕ Treball crític 2: Escrit de crítica de disseny en format blog

Hores: 5

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

- ✕ Treball crític 3: Treball de disseny crític o especulatiu

Hores: 5

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

- ✕ Control final: Dedicat a les lectures i els continguts del programa

Hores: 2

Resultats d'aprenentatge: CE 16, CE 16.1, CE19, CE21, CE21.3

Bibliografia i enllaços web

- ✗ Manifest del Hacker, 1986 Online
- ✗ Luis Alejandro Andrade-Lotero, "Teoría de la carga cognitiva, diseño multimedia y aprendizaje: un estado del arte", 2012 Online
- ✗ Peter Bil'ak, "Experimental Typography", 2010, Online "Conceptual Type", 2005, Online
- ✗ Carl DiSalvo, *Adversarial Design*, 2012
- ✗ Hanno H. J. Ehses, "Representando a Macbeth: Un Estudio de Caso en Retórica Visual", 1979
- ✗ Kenneth Garland, et al, "First Things First": Manifest 1964, Online ; Manifest 2000, Online
- ✗ Gesche Joost, "El diseño como retórica", 2007
- ✗ Sheila Levrant de Brettville, "Algunos aspectos del diseño desde la perspectiva de una diseñadora" (1975), en *Fundamentos del diseño gráfico*, Michael Bierut (ed), 2001
- ✗ Adolf Loos, "Ornamento y delito", 1908
- ✗ Steven McCarthy, "Designer as Author Activist: A Model for Engagement", 2012
- ✗ Rick Poynor "Where are the design critics?", 2005, Online
- ✗ Bruce Sterling sobre Design Fiction: Online
- ✗ Joshua Tannenbaum, ["What is Design Fiction?"](#)

Programació de l'assignatura

El calendari del temari, els continguts, les lectures i els treballs, amb els terminis inclosos, es seguiran a través del campus virtual (Moodle) de l'assignatura.

###Activitats d'aprenentatge

- ✗ **Setmana 1 Activitat:** Mòdul A- Presentació de l'assignatura. Corrents teòrics i debats actuals: pensament del disseny, creativitat, innovació. Pràctica 1: L'entrevista

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE16.1, CE 18, CE18.1, CE19, CE19.2, CE19.3.

- ✗ **Setmana 2**

Activitat: Mòdul A- Estratègies comunicatives: retòrica, cognició. Pràctica 1: L'entrevista

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi. Material pel dibuix

Resultats d'aprenentatge: CE16.1, CE 18, CE18.1, CE19, CE19.2, CE19.3.

- ✗ **Setmana 3**

Activitat: Mòdul A- Narrativa, ficció i fantasia al disseny contemporani. Treball crític I:

Presentacions orals sobre corrents actuals

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE16.1, CE 18, CE18.1, CE19, CE19.2, CE19.3

× Setmana 4

Activitat: Mòdul A- Corrents teòrics. Presentació del tema. Treball crític I:

Presentacions orals sobre corrents actuals

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi.

Resultats d'aprenentatge: CE12.2, CE21, CE21.3

× Setmana 5

Activitat: Mòdul B- On estan els crítics? El debats sobre la crítica al disseny actual.

Presentació del tema. Pràctica 2: El manifest

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

× Setmana 6

Activitat: Mòdul B- Anàlisi i crítica: cas d'estudi de la tipografia. Presentació del tema.

Treball en grup sobre casos.

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE12.2, 21, 21.3

× Setmana 7

Activitat: Mòdul B- Els gèneres literaris i la crítica. Presentació del tema.

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures.

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

× Setmana 8

Activitat: Mòdul B- Models per la crítica (1): casos moderns i aplicacions escrites.

Presentació del tema

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

× Setmana 9 Activitat: Mòdul B- Models per la crítica (2): casos contemporanis i aplicacions escrites. Presentació del tema. Treball crític 2: Escrit de crítica de disseny en format blog

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

× Setmana 10

Activitat: Mòdul B- Crítica post colonial i la descolonització del disseny

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

× Setmana 11

Activitat: Mòdul B- Crítica feminista i comunicació visual. Presentació del tema

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

× Setmana 12

Activitat: Mòdul B- Disseny radical i disseny crític. Activisme gràfic d'autor i col·lectiu.

Treball crític 3: : Treball de disseny crític o especulatiu

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi.

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

× Setmana 13

Activitat: Mòdul B- Disseny radical i disseny crític. Activisme gràfic d'autor i col·lectiu. Presentació del tema.

Lloc: EINA **Material:** Ressenya de lectures. Casos d'estudi. Material per l'activisme gràfic

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

× Setmana 14

Activitat: Mòdul B- Problemàtiques al disseny crític i especulatiu

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures. Casos d'estudi.

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

× Setmana 15

Activitat: Control final. Avaluacions.

Lloc: EINA

Material: Examen

× Setmana 16

Activitat: Correcció del control i treballs, i avaluació final.

Lloc: EINA

Material: Ressenya de lectures

Resultats d'aprenentatge: CE16, CE18, CE18.1, CE18.3, CE19, CE21, CE21.3

LLIURAMENTS

× Activitat: Pràctica 1: Elaboració d'una entrevista al "dissenyador" 10%

Hores: 3

Resultats d'aprenentatge: CE16.1, CE19, CE19.2, CE19.3

× Activitat: Pràctica 2 Elaboració d'un manifest escrit 10%

Hores: 3

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1, CE18, CE18.1, CE18.3, CE21

× Activitat: Treball crític 1: Presentació i anàlisi oral de corrents teòrics del disseny

contemporani. 20%

Lloc: EINA

Material: Presentació oral amb suport visual

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1, CE18, CE18.1, CE18.3, CE21

✗ **Activitat:** Treball crític 2: Escrit de crítica de disseny en format blog 20%

Lloc: Carregar al blog de l'assignatura

Material: Escrit crític i analític en format blog

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1, CE 18.1, CE 18.2, CE 21.3

✗ **Activitat:** Treball crític 3: Treball de disseny crític o especulatiu 20%

Lloc: EINA

Material: Projecte especulatiu, crític o activista, més escrit analític

Hores: 4

Resultats d'aprenentatge: CE11.6, CE 11.7, CE 16, CE 16.1

✗ **Activitat:** Control final 15%

Lloc: Presencial a l'aula

Material: Revisió i coneixement del contingut de lectures, debats, exercicis i altres aspectes del temari tractats durant les hores lectives

Resultats d'aprenentatge: CE 11.7, CE 16.1, CE 18.1, CE 18.2, CE 21.3

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Competència

✗ **CE11** Demostrar comprendre el funcionament de l'entorn econòmic, empresarial i institucional en el qual es contracten i desenvolupen professionalment els projectes i les activitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge

✗ **CE11.6** Identificar els agents socials que participen de la cultura del disseny i definir les seves funcions i la seva interacció en el sistema del disseny.

✗ **CE11.7** Comparar les característiques de diferents cultures del disseny

Competència

✗ **CE12** Demostrar conèixer l'entorn institucional i associatiu del món professional del disseny i el paper que juguen les diferents entitats i agents socials.

Resultats d'aprenentatge

✗ **CE12.1** Distingir les característiques i funcions de les diferents institucions que configuren la cultura del disseny.

✗ **CE12.2** Distingir les diferents tradicions en la pedagogia de les arts aplicades i del disseny.

Competència

- ✗ **CE16** Demostrar entendre i interpretar de manera pertinent i raonada els textos d'història, teoria i crítica del disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE16.1** Aplicar críticament els conceptes i mètodes d'història, teoria i crítica del disseny a nous objectes d'investigació.

Competència

- ✗ **CE18** Interpretar i valorar críticament productes finals i projectes de disseny tant propis com aliens.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE18.1** Valorar críticament els cànons i criteris d'avaluació establerts en la cultura del disseny.
- ✗ **CE18.2** Redactar un assaig acadèmic de crítica del disseny.
- ✗ **CE18.3** Plantejar una estratègia de divulgació i difusió de la cultura del disseny.

Competència

CE19 Demostrar conèixer els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE19.2** Descriure les diferents tendències en la didàctica del projecte.
- ✗ **CE19.3** Plantejar un projecte de recerca en disseny.

Competència

- ✗ **CE21** Disposar de recursos i capacitats per a relacionar conceptes i llenguatges de diferents especialitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE21.3** Identificar els trets comuns i les especificitats de les disciplines del disseny en l'anàlisi crítica dels diferents estils històrics o tendències actuals.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- ✗ **CT1** Capacitat de comunicació oral i escrita en la llengua nativa i en altres llengües com ara l'anglès que permeti treballar en un context internacional.
- ✗ **CT2** Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.
- ✗ **CT3** Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.
- ✗ **CT4** Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.
- ✗ **CT6** Capacitat per treballar en equip i aptituds per al diàleg amb els diferents agents i disciplines que poden intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.
- ✗ **CT15** Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.

- ✕ **CT17** Demostrar que coneix els fenòmens innovadors i els nous llenguatges i propostes culturals.
- ✕ **CT19** Demostrar una disposició afectiva positiva envers els valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

Inici

EINA

Grau de Disseny

Especialitats

Pla d'estudis

Assignatures

Accés

Mobilitat

Pràctiques

Beques

Informació acadèmica

Màsters i postgraus

Cursos d'estiu

Alumni

Empresa

Internacional

Projectes

Recerca

Biblioteca

Arxiu

Qualitat

Contacte

EINA Centre Universitari
de Disseny i Art de Barcelona
Adscrit a la UAB

Passeig Santa Eulàlia, 25
08017 Barcelona
T +34 93 203 09 23 / info@eina.cat

[Avís legal](#)

[UAB](#)

[Facebook](#)

[Cookies](#)

[Webmail](#)

[Twitter](#)

[Intranet](#)

[Instagram](#)

[Blog](#)

[Pinterest](#)

[Vimeo](#)